

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

10 червня 2025 року

№ 15-1

Київ

Про розгляд Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому кварталі

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25 і 26 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому кварталі.

За підсумками обговорення Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

У січні – березні 2025 року Уряд виконував Закон України від 19 листопада 2024 року № 4059-ІХ „Про Державний бюджет України на 2025 рік” в умовах продовження четвертий рік поспіль воєнного стану, обмеженої логістики, міграції населення, руйнування енергетичної інфраструктури.

1. За результатами аналізу розвитку економіки в звітному періоді виявлено ризики:

нестабільності національної валюти й ускладнення економічної ситуації внаслідок збільшення від’ємного сальдо торговельного балансу;

недонадходження місцевих бюджетів і фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування внаслідок скорочення кількості зареєстрованих фізичних осіб-підприємців;

посилення інфляційних процесів внаслідок зростання споживчих цін і цін виробників промислової продукції.

2. Кошти зовнішньої підтримки від міжнародних партнерів, отримані як зовнішні запозичення і безповоротна допомога, сприяли збереженню фінансової

стійкості та наповненню державного бюджету. Зовнішні надходження становили 363 млрд грн, що на 9,8 відс. менше порівняно з відповідним періодом 2024 року, при цьому збільшилась частка безповоротної фінансової допомоги у загальному обсязі зовнішніх надходжень з 9,3 до 27 відсотків.

3. Із внутрішніх джерел отримано 1 трлн 139,4 млрд грн, що на 40,4 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, а саме:

828,3 млрд грн – доходи без урахування отриманих від міжнародних партнерів грантів (дарунків), що більше на 37 відс.;

208,5 млрд грн – кошти єдиного казначейського рахунка (далі – ЄКР), що більше в 2,4 раза;

100,2 млрд грн – внутрішні запозичення, що менше на 13,8 відс.;

2,2 млрд грн – кошти від повернення кредитів, що більше на 21,9 відс.;

0,2 млрд грн – надходження від приватизації державного майна, що менше на 66,1 відсотка.

4. Доходи державного бюджету становили 34 відс. плану на рік і зросли, порівняно з першим кварталом 2024 року, на 44,3 відсотка.

Високий рівень виконання плану і зростання доходів державного бюджету є результатом насамперед збільшення на 160,8 млрд грн, або у 2,2 раза, обсягів власних надходжень бюджетних установ, що створило умови для проведення додаткових видатків, зокрема, бюджетними установами, що належать до сфери управління Міністерства оборони України (далі – Міноборони).

5. План доходів загального фонду на перший квартал 2025 року перевиконано на 17,5 млрд грн, або 3,1 відс., за рахунок платежів, адміністрування яких здійснює Державна податкова служба України. Один із чинників перевиконання – надпрогнозована інфляція.

6. План доходів спеціального фонду (без урахування власних надходжень бюджетних установ) перевиконано на 7,7 млрд грн, або 17,3 відс., насамперед за рахунок податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців і надходжень, отриманих у зв'язку з виконанням Закону України „Про санкції”.

7. За оцінкою Рахункової палати, за рахунок неекономічних чинників доходи державного бюджету зросли на 266,0 млрд грн, зокрема:

власних надходжень бюджетних установ з інших джерел (благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів) – на 157,5 млрд грн;

грантів від міжнародних партнерів – на 60,4 млрд грн;

змін податкового законодавства (зміни в оподаткуванні військовим збором, акцизним податком на тютюнові вироби та паливо) – на 42,7 млрд грн;

надходжень, отриманих у зв'язку з виконанням Закону України „Про санкції”, – на 5,3 млрд гривень.

Економічні чинники сприяли збільшенню доходів державного бюджету на 65,7 млрд грн, зокрема:

інфляція – на 24,2 млрд грн;

девальвація гривні – на 21,7 млрд грн;

збільшення заробітної плати і грошового забезпечення військовослужбовців – на 15,5 млрд грн;

зростання прибутків прибуткових підприємств – на 3,5 млрд грн;

зростання оподаткованого імпорту – на 0,8 млрд гривень.

8. Видатки державного бюджету зросли на 38,5 відс., порівняно з січнем – березнем 2024 року, до 1 трлн 164,7 млн грн, насамперед на заходи, пов'язані з безпекою й обороною держави, – на 55,0 відс. до 855,9 млрд грн і становили 73,5 відс. всіх видатків державного бюджету. Кошти на обороноздатність і безпеку держави, як і в попередніх роках, залучались з різних джерел (включаючи надходження від суб'єктів господарювання, фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), благодійні внески, у тому числі у натуральній формі, податок на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців) та спрямовувались на закупівлю, ремонт та модернізацію озброєння Сил безпеки й оборони України.

Для закупівлі товарів оборонного призначення перерозподілені значні видатки із запланованих на оплату праці в жовтні – грудні (174,8 млрд грн), що збільшило ризик недостатності коштів на оплату праці, зокрема, військовослужбовців.

9. Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) у встановлений Бюджетним кодексом України (далі – БКУ) строк не забезпечено затвердження 73,8 відс. порядків використання коштів за бюджетними програмами, визначеними у протокольному рішенні КМУ, що спричинено неподанням головними розпорядниками коштів державного бюджету (далі – головні розпорядники) проєктів порядків до КМУ у передбачений ним строк і, відповідно, призвело до затримки із затвердженням паспортів бюджетних програм.

У встановлений БКУ строк головними розпорядниками не забезпечено розроблення і затвердження за погодженням з Міністерством фінансів України (далі – Мінфін) 28,1 відс. паспортів бюджетних програм. Станом на 01.04.2025 15 головних розпорядників не подали Державній казначейській службі України затверджені паспорти за 35-ма бюджетними програмами, що спричинило

непроведення запланованих на січень – березень видатків і надання кредитів у сумі 3,3 млрд гривень.

10. Зростання у першому кварталі простроченої дебіторської заборгованості на 23,6 відс. до 78 млрд грн, насамперед за бюджетними програмами Міноборони, потребує негайного покращення претензійно-позовної роботи для уникнення можливих втрат бюджету.

11. Державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 237 млрд грн, або 15,2 відс. плану на 2025 рік. При цьому дефіцит загального фонду унаслідок невиконання плану видатків і надання кредитів при перевиконанні плану доходів і коштів від повернення кредитів на 37 відс. менший плану на звітний період і становив 272,2 млрд гривень. Спеціальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом у сумі 35,2 млрд грн при запланованому на 2025 рік дефіциті в сумі 202,1 млрд гривень.

12. Надходження в частині фінансування державного бюджету на 10,9 відс. менші плану на січень – березень унаслідок недоотримання насамперед державних запозичень, які частково заміщені понадплановим залученням коштів ЄКР.

Надходження від державних запозичень на 108,7 млрд грн, або 22,9 відс., менші плану на звітний період і становили 365,3 млрд грн, що на 115,8 млрд грн, або на 24,1 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року. При цьому для здійснення запланованих на звітний період витрат до загального фонду залучено кошти ЄКР в сумі 208,5 млрд грн, що більше на 59,2 млрд грн, або 39,6 відс., плану на звітний період, і на 120,2 млрд грн, або в 2,4 раза, ніж у відповідному періоді попереднього року.

13. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 142,3 млрд грн, або 2 відс., до 7 трлн 123,2 млрд гривень. При цьому внаслідок насамперед перевищення запозичень над погашенням боргу продовжували зростати зобов'язання за державним боргом, однак Мінфін не затвердив програми управління державним боргом на 2025 рік.

Кожна шоста гривня надходжень до державного бюджету у першому кварталі цього року витрачена на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу. Ці витрати становили 221,6 млрд грн, що на 15,3 відс. менше плану на звітний період, але на 36,1 відс. більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

14. Видатки на надання трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам менші плану за шістьма бюджетними програмами на суму 6 млрд грн, або 17,6 відс., і не проведені за вісьмома бюджетними програмами на суму 2 млрд грн, що насамперед спричинено незатвердженням КМУ рішень щодо порядків й умов надання, розподілу окремих міжбюджетних трансфертів.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2025 рік у першому кварталі (далі – Висновок).

2. Надіслати Висновок і рішення Рахункової палати, прийняте за результатами їх обговорення, Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження Висновку.

3. Надіслати Висновок КМУ і рекомендувати:

доручити Мінфіну при розробленні законопроектів про внесення змін до закону про державний бюджет на 2025 рік розглянути можливість зміни обсягів доходів з урахуванням їх фактичних надходжень з початку року та перегляду Міністерством економіки України (далі – Мінекономіки) окремих макроекономічних показників на 2025 рік, зокрема середньомісячної заробітної плати та прибутку прибуткових підприємств;

доручити Господарсько-фінансовому департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству аграрної політики та продовольства України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури України, Міністерству культури та стратегічних комунікацій України, Міністерству національної єдності України, Державному космічному агентству України, Національній академії медичних наук України, Фонду державного майна України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України забезпечити розроблення і затвердження за погодженням з Мінфіном паспортів бюджетних програм та виконання бюджетних програм;

доручити головним розпорядникам не допускати нарощування бюджетної заборгованості та вжити заходів із погашення простроченої заборгованості;

доручити Мінекономіки забезпечити виконання бюджетних програм, що здійснюються за рахунок перерахованого Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття до спеціального фонду державного бюджету залишку коштів, утвореного на 01 січня 2025 року від надходження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

доручити Мінфіну затвердити й оприлюднити програму управління боргом на 2025 рік та забезпечити дотримання строку оприлюднення звіту про її виконання;

доручити головним розпорядникам пришвидшити підготовку та подання на затвердження КМУ проектів рішень щодо порядків і умов надання,

розподілу субвенцій для проведення запланованих видатків за бюджетними програмами:

Міністерства у справах ветеранів України 1511810 „Субвенція на реалізацію публічного інвестиційного проекту із розвитку ветеранських просторів”;

Міністерства освіти і науки України 2211190 „Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам” і 2211360 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти”;

Міністерства розвитку громад та територій України 3121160 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проекту „Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (НОРЕ)” і 3121690 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Програми відновлення України III”.

4. Надіслати Висновок Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету та Мінфіну в порядку інформування.

5. Оприлюднити Висновок і рішення Рахункової палати на офіційному вебсайті Рахункової палати.

6. Надіслати Висновок Апарату Верховної Ради України засобами електронного зв'язку для розповсюдження серед народних депутатів України.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Рахункової палати Ольгу Піщанську.

Голова

Ольга ПІЩАНСЬКА